

Náučný chodník Vihorlatskými bučinami

Kraje:	Košický a Prešovský
Okresy:	Michalovce, Sobrance a Humenné
Geomorfologické jednotky:	Východoslovenská pahorkatina a Vihorlatské vrchy
Geologické jednotky:	neogénna panva a sopečné pohorie
Chránené územia:	Chránená krajinná oblasť Vihorlat a prírodná rezervácia Vihorlatský prales
Prístup:	bus Poruba pod Vihorlatom
Východisko:	Poruba pod Vihorlatom
Trasa:	Poruba pod Vihorlatom – Stará koniareň – Poľana pod Vihorlatom – sedlo Tri tably
Dĺžka, prevýšenie:	12,5 km, prevýšenie 780 m
Čas prechodu:	4 - 5 h
Počet zastávok:	5
Náročnosť:	stredne náročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, lesnícke, ochranárske

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: prepojenie na červenú, modrú, žltú a zelenú značku

Rok otvorenia: 2015

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: ŠOP SR, Správa Chránenej krajinej oblasti Vihorlat, ul. Fraňa Kráľa 1, 071 01 Michalovce, tel. 056 / 6882 541, 056 / 6882 543

Aktuálny stav: Chodník je v dobrom stave.

Poznámka: V celi trasy sedlom Tri tably prechádza náučný chodník Morské oko - Sninský kameň - Sninské rybníky, ktorým sa dá vystúpiť na Sninský kameň, prípadne zostúpiť na Morské oko.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný na terénne vyučovanie pre svoju dĺžku a prevýšenie len obmedzene.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Poruba pod Vihorlatom. Obec vo Východoslovenskej pahorkatine pri úpätí Vihorlatských vrchov na sever od Sobrance. Bola založená na zákupnom práve v roku 1410, prvá zmienka je z roku 1418. Prvými obyvateľmi boli nemeckí kolonisti, ktorí sa neskôr odsťahovali bližšie k miestu výskytu železnej rudy a založili novú obec Remetské Hámre. Do obce prišli noví osadníci - „Rusini“ - a obec sa začala rozrastať. Obyvatelia boli roľníci, zaoberali sa aj prácou v lese a pálením dreveného uhlia, boli veľmi zruční tesári (podvaly pre potreby železníc, trámy), v kameňolome vyrábali andezitové dlažobné kocky a obrubníky (použili sa aj na dláždenie cesty Košice - Užhorod). V školskom roku 1938/39 tu učil Ján Nálepka, neskorší dôstojník a partizánsky veliteľ. V miestnej škole je inštalovaná „Pamätná izba Jána Nálepku“, ktorej súčasťou je i výstava tradícií. V novembri 1944 fašisti obec vypálili, po oslobodení za pomoci štátu bola znova vybudovaná.

Prírodná rezervácia Vihorlatský prales. Rozľahlé chránené územie vyhlásené nariadením vlády SR v roku 2020 v najvyšších častiach Vihorlatských vrchov zhruba medzi vrchmi Vihorlat a Sninský kameň na ochranu prirodzených procesov a prirodzeného vývoja prírodných spoločenstiev biotopov európskeho významu (Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy (9110), Ls5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140), Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy (9180), Sk2 Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8220), Ra1 Aktívne vrchoviská (7110) a Ra3 Prechodné rašeliniská a trasoviská (7140)), biotopov druhov európskeho významu (fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok hrebenatý (*Triturus cristatus*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), vlk dravý (*Canis lupus*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteinii*), netopier veľký (*Nyctalus asiopterus*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*)), biotopov druhov národného významu (fuzáč červenokrký (*Strangalia thoracica*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), vretenica severná (*Vipera berus*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), mačka divá (*Felis silvestris*)), biotopov vtákov (bocian čierny (*Ciconia nigra*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), hadiar krátkoprstý (*Circaetus gallicus*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*)). Územie rezervácie sa čiastočne kryje z územia európskeho významu Morské oko a Vihorlat a chráneným vtáčím územím Vihorlatské vrchy (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000). Rezervácia je jedným z 94 areálov sústavy (lokality) zapísanej v Zozname svetového dedičstva UNESCO so spoločným názvom „Staré bukové lesy a bukové pralesy“.

Karpát a iných regiónov Európy“ ležiacich v 18 európskych krajinách (stav v roku 2021), ktorá sa vyvinula z pôvodnej UNESCO-lokality „Karpatské bukové pralesy“, zapísanej do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO v roku 2007, pričom Vihorlatský prales bol jedným z jej 10 areálov z územia slovensko-ukrajinských Karpát.

Sninský kameň (1 005 m n. m.) a Morské oko – pozri heslá v texte k náučnému chodníku Morské oko – Sninský kameň – Sninské rybníky.

Východoslovenská pahorkatina. Úzky geomorfologický celok lemujúci zo západnej a severnej strany Východoslovenskú rovinu, s ktorou na juhovýchode Slovenska tvorí geomorfologickú oblasť Východoslovenská nížina a do ktorej lalokovito vniká svojimi výbežkami. Siahla od slovensko-maďarskej štátnej hranice pri Čerhove k Vranovu nad Topľou a severným okolím Michaloviec a Sobraniec prechádza k slovensko-ukrajinskej štátnej hranici. Susediacimi geomorfologickými celkami okrem Východoslovenskej roviny sú na juhu Zemplínske vrchy, na západe Slanské vrchy a na severe Beskydské predhorie a Vihorlatské vrchy. Ide o zvyšok neogénneho povrchu (morské a jazerné íly, štrky) na okraji tektonickej zníženy Veľkej Dunajskej kotliny rozčlenený vodnými tokmi, stekajúcimi z okolitých pohorí, okolo ktorých sú zachované ich v pleistocéne uložené náplavové kužele (hlinité štrky) a riečne terasy (štrkopiesky) a úzke pásy holocénnych nív (prevažne hlíny). Časti neogénneho podložia sú prekryté pleistocénnymi nánosmi spraší a naviatych pieskov. V najvýchodnejšej časti pahorkatinu budujú popri eolických a proluviálnych sedimentoch najmä neogénne andezity kontaktu Vihorlatských vrchov. Reliéf je prevažne pahorkatinný, na východe na andezitoch – kde aj kulminuje (Dúbravka 397 m n. m.) –, až podvrchovinný, mierne až stredne zvlnený so širokými plochými chrbtami. Rovinný reliéf je na širších nivách hlavných vodných tokov (Topľa, Ondava, Laborec). V silno zamočiaranom území pod južným úpäťm Vihorlatských vrchov, zvanom Podvihorlatské blatá, bola v rokoch 1961 – 1965 vybudovaná Zemplínska šírava, plochou druhá najväčšia vodná nádrž na Slovensku, slúžiaca na zavlažovanie, ochranu pred povodňami, ako vodný zdroj pre priemysel a rekreačné účely. Táto pahorkatina má monotónnejšiu vegetačnú pokrývku ako ostatné pahorkatiny na Slovensku. Prevažujúcu ornú pôdu striedajú dubovo-hrabové lesné spoločenstvá, pozdĺž vodných tokov rastú vrbovo-topolové lužné lesy. Svojou teplou a prevažne mierne suchou klímou je územie vhodné na pestovanie viniča a tvorí Východoslovenskú vinohradnícku oblasť.

Chránená krajinná oblasť (CHKO) Vihorlat. Chránené územie vyhlásené v roku 1973 v strednej časti Vihorlatských vrchov, pohoria sopečného pôvodu, ktoré dosahuje výšku 1 076 m n. m. (vrch Vihorlat). Patrí medzi najlesnatejšie pohoria Slovenska – 90 % jeho územia zaberajú lesné ekosystémy, predovšetkým bukové a jedľovo-bukové, kde hlavnú drevinu predstavuje buk lesný (*Fagus sylvatica*). Miestami, najmä pozdĺž hlavného chrbta pohoria, sú lesy človekom narušené len minimálne a majú charakter prírodných lesov s pralesovou štruktúrou a tvoria prírodnú rezerváciu Vihorlatský prales. Viac ako storočné buky môžu dosahovať aj 40 metrovú výšku. Severne od Malého Morského oka v oblasti vrchu Jedlinky je významná lokalita výskytu pôvodnej jedle bielej (*Abies alba*) a smreka obyčajného (*Picea abies*) v tomto pohorí. Sporadicky sú tu kyslomilné bukové a lipovo-javorové sutinové lesy. Na území CHKO sú dve územia európskeho významu (Morské oko a Vihorlat) a celá je súčasťou chráneného vtáčieho územia Vihorlatské vrchy (obe kategórie tvoria sústavu Natura 2000).

Názvy informačných panelov

Úvodná zastávka – Informačná tabuľa chodníka

Zastávka 1 – Spoznávame Vihorlatské bučiny

Zastávka 2 – NPR Vihorlat

Zastávka 3 – Život vo Vihorlatských bučinách

Úvodná zastávka – Informačná tabuľa chodníka

